

Joutsenmerkin myöntämisperusteet

Mikrokuituliinat ja -mopit

Versio 1.6

9. lokakuuta 2003 - 31. maaliskuuta 2012

Sisällysluettelo

083 versio 1.6, 15. marraskuuta 2011

Mitä joutsenmerkityt mikrokuituliinat ja -mopit ovat?	4
Miksi valita Joutsenmerkki?	4
Mitkä tuotteet voivat saada Joutsenmerkin?	4
Hakemusohje	4
1. Ympäristövaatimukset	5
1.1 Puhdistusteho	5
1.2 Käyttötarkoitus	5
1.3 Käyttöturvallisuus	5
1.4 Valmistusta koskevat vaatimukset	6
2. Muut vaatimukset	7
2.1 Viranomaisvaatimukset	7
2.2 Pakkausta koskevat vaatimukset	7
2.3 Ympäristö- ja laadunvarmistus	7
2.4 Markkinointi	8
3. Testaus ja tarkistus	8
3.1 Testaus	8
3.2 Valvonta	8
Rekisteröinti	8
Ympäristömerkin muoto	9
Myöntämisperusteiden voimassaoloaika	9

Liite 1 Testivaatimukset - puhdistustehokkuus (K1)

Liite 2 Ympäristömerkittyjen tuotteiden markkinointi

Osoitteet

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen pohjoismaisen ympäristömerkin - Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus. Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Tanska

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Puh. +45 72 300 450
Fax. +45 72 300 451
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Norja

Miljømerking
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Puh. +47 24 14 46 00
Fax. +47 24 14 46 01
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Islanti

Norræn Umhverfismerking
Umhverfisstofnun
Sudurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVIK
Puh. +354 5 91 20 00
Fax. +354 5 91 20 20
svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Suomi

Ympäristömerkintä
PL 489
FIN-00101 HELSINKI
Puh. +0424 2811
Fax. +0424 281 299
joutsen@motiva.fi
www.ymparistomerkki.fi

Ruotsi

Miljömärkning Sverige AB
SE-11880 STOCKHOLM
Puh. +46 8 55 55 24 00
Fax. +46 8 55 55 24 01
svanen@ecolabel.se
www.ecolabel.se

Tämä on käännös norjankielisestä asiakirjasta “Miljømerking av Mikrofiberkluter og -mopper”. Ristiriitatilanteissa pätee alkuperäinen teksti.

Mitä joutsenmerkityt mikrokuituliinat ja -mopit ovat?

Siivous on välttämätöntä, jotta huoneilma pysyy puhtaana. Mikrokuituliinat voivat olla puhdistustehokkuudeltaan erilaisia ja ne voivat tuotannon yhteydessä kuormittaa ympäristöä ja terveyttä. Joutsenmerkityt mikrokuituliinat ja -mopit täyttävät toimintavaatimukset ja ovat omassa ryhmässään vähiten ympäristöä ja terveyttä rasittavia tuotteita.

Joutsenmerkityille mikrokuituliinoille/-mopeille on tunnusomaista:

- hyvä puhdistusteho
- eivät vahingoita pintoja
- pesunkestävä laatu
- tuotantoon liittyvät ympäristö- ja terveystvaatimukset.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Mikrokuituliinojen käyttö siivoukseen on vaihtoehto/täydennys perinteiselle siivoukselle, jonka avulla voidaan vähentää kemikaalien, veden ja energian kulutusta.
- Joutsenmerkityt mikrokuituliinat ja -mopit voivat käyttää pohjoismaista ympäristömerkkiä. Joutsenmerkillä on hyvä maine ja se tunnetaan hyvin pohjoismaissa.
- Joutsenmerkillä kerrot asiakkaillesi kustannustehokkaasti ja yksinkertaisesti, että suhtaudut ympäristöön vakavasti.

Mitkä tuotteet voivat saada Joutsenmerkin?

Pestävät siivousliinat ja -mopit, jotka koostuvat mikrokuiduista, eli enintään yhden decitexin kokoisista kuiduista, voivat saada Joutsenmerkin. Mikrokuitumopeissa saa olla enintään 30 painoprosenttia muita tekstiilimateriaaleja kuin mikrokuituja. Niitä mikrokuitumopin osia, jotka eivät joudu kosketukseen puhdistettavan pinnan kanssa, ei tarvitse huomioida prosenttiosuutta laskettaessa. Tällaisia osia ovat mm. tekstiiliset mopin tuki- ja kiinnitysosat. Kyllä ____ Ei ____

☒ Tuotteen kuvaus (paino, muoto,koko, koostumus)(käytettävien tekstiilinateriaalien osuudet paino-%:na). Liite nro ____

Hakemusohje

Hakijan tulee toimittaa hakemuksensa liitteenä kunkin luvuissa 1 ja 2 esitetyn yksittäisen vaatimuksen kohdalla ilmoitetut asiakirjat. Hakemuksessa tulee olla sisällysluettelo, josta käy kunkin yksittäisen vaatimuksen kohdalla ilmi, mitkä vaatimukseen liittyvät asiakirjat ovat hakemuksen liitteenä.

Jotta tuotteelle voidaan myöntää ympäristömerkin käyttöoikeus, sen tulee täyttää kaikki myöntämisperusteissa asetetut vaatimukset. Hakijan tulee myös tuntea julkaisu “ Pohjoismaisen ympäristömerkin säännöt”.

1 Ympäristövaatimukset

1.1 Puhdistusteho

K1 Puhdistustehokkuus

Moppien puhdistustehokkuuden on oltava vähintään 70 % ja liinojen 85 %. Jos tuotteita markkinoidaan alueille, joilla on erityiset hygieniavaatimukset, puhdistustehokkuuden on oltava 99%. Katso testivaatimukset liitteessä 1.

Täyttykö vaatimus?

Kyllä ____ Ei ____

- Testikuvaus ja tulos liitteessä 1 olevien testivaatimusten mukaisesti. Pohjoismaista siivousstandardia INSTA 800 voidaan esim. käyttää testin lähtökohtana.

Liite nro ____

1.2 Käyttötarkoitus

K2 Pinnat

Valmistajan käyttöohjeista on käytävä ilmi, millaisten pintojen pyyhkimiseen liina on tarkoitettu.

Kyllä ____ Ei ____

- Käyttöohjeet.

Liite nro ____

K3 Käyttöturvallisuus

Normaalikäytössä mikrokuituliina/-moppi ei saa himmentää eikä vahingoittaa pintoja normaalikäytössä.

Kyllä ____ Ei ____

- Dokumentaatio/selvitys siitä, ettei liina/moppi himmennä eikä vahingoita pintoja, joille sitä suositellaan käytettäväksi. Selvityksen pitäisi vähintään sisältää helpoimmin vaurioituvan (pehmeimmän) pintamateriaalien testitulokset.

Liite nro ____

1.3 Kestävyys ja merkintä

K4 Kestävyys

Liinan/mopin on kestävä:

- kuluttajille tarkoitetut tuotteet: 200 pesua 60 °C:ssa
- ammattikäyttöön tarkoitetut tuotteet: 300 pesua 60 °C:ssa.
- tuotteet jotka on tarkoitettu alueille, joilla on erityiset hygieniavaatimukset: 100 pesua 90 °C:ssa

Kyllä ____ Ei ____

- Vaihtoehto 1: Testikuvaus ja tulos. Esim. hyväksyttävä pesutulos ja vähäinen mittamuutos 200 pesun jälkeen (kuluttajatuotteet) 300 pesun jälkeen (ammattikäytön tuotteet) ja 100 pesun jälkeen (tuotteet, joita käytetään erityistä hygieniaa vaativissa paikoissa).

Liite nro ____

Vaihtoehto 2: Vähintään kolmen ammattikäyttäjän ilmoitus, että tuote on kestävä.

Liite nro ____

Vaihtoehto 3: Tavarantoimittajan takuu, että tuote täyttää vaatimukset.

Liite nro ____

K5 Merkintä

Liinat on merkittävä siten, että käyttäjä pystyy helposti erottamaan mikrokuituliinat/-mopit muista liinoista, ja niissä on oltava selvästi näkyvät pesu- ja huolto-ohjeet.

- Liinan/mopin merkinnän osoittava valokuva, kuvaus tai vastaava.

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

1.4 Valmistusta koskevat vaatimukset**K6 Metalliyhdisteitä sisältävät väriaineet**

Metalliyhdisteitä sisältäviä väriaineita ei saa käyttää värjäykseen.

- Valmistajan ilmoitus, ettei metalliyhdisteitä sisältäviä väriaineita ole käytetty.

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

K7 Väriaineet

Väriaineet tai seokset, jotka sisältävät yli 0,1 painoprosenttia aineita, joihin EU:n direktiivien 67/548/EEC ja 1999/45/EEC ja muutoksien mukaisesti liitetään yksi tai useampia seuraavista riskilausekkeista: R40 (Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa), R45 (Aiheuttaa syöpäsairauden vaaraa), R46 (Saattaa aiheuttaa periytyviä perimävaurioita), R49 (Aiheuttaa syöpäsairauden vaaraa hengitettynä), R60 (Voi heikentää hedelmällisyyttä), R61 (Vaarallista sikiölle), R62 (Voi mahdollisesti heikentää hedelmällisyyttä), R63 (Voi olla vaarallista sikiölle), R68 (Pysyvien vaurioiden vaara), eivät ole sallittuja.

- Väriainevalmistajan selvitys.

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

K8 Formaldehydi

Valmis metritavara saa sisältää enintään 30 ppm vapaata ja osittain hydrolysoitavaa formaldehydiä.

- Valmistajan ilmoitus, ettei ole käytetty formaldehydipitoisia tuotteita, tai EN ISO 14184-1:n mukainen testiraportti.

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

K9 Haitalliset aineet mopin tuki- ja kiinnitysosissa

Halogenoituja materiaaleja, kuten esim. PVC:tä ei aktiivisesti saa lisätä niihin mikrokuitumopin osiin, jotka eivät joudu kosketukseen puhdistettavan pinnan kanssa, kuten esim. tuki- ja kiinnitysosiin. Tällaisten osien on lisäksi täytettävä värejä koskevat vaatimukset K6 ja K7. Tekstiilien tulee myös täyttää formaldehydiä koskeva vaatimus K8.

Kyllä ____ Ei ____

- Valmistajan ilmoitus tuotteen sisältämisestä materiaaleista.
Vakuutus siitä, että tuotteeseen ei aktiivisesti lisätty halogenoituja yhdisteitä sekä vaatimusten K6 ja K7 mukainen dokumentaatio.
Tekstiileistä lisäksi vaatimuksen K8 mukainen dokumentaatio

Liite nro _____

2 Muut vaatimukset

2.1 Viranomaisvaatimukset

K9 Viranomaisvaatimukset

Ympäristömerkintäluvan haltija vastaa siitä, että joutsenmerkityt tuotteet ja näiden valmistus täyttävät kaikki työympäristöä, lain-säädäntöä ja toimilupia koskevat määräykset, jotka ovat kyseisissä valmistusmaissa voimassa. Lupa voidaan peruuttaa, jos luvanhaltija ei noudata tätä.

Täyttykö vaatimus?

Kyllä _____ Ei _____

2.2 Pakkausta koskevat vaatimukset

K10 Pakkaus

Pakkausten kierrätysjärjestelyjä koskevia asiaan kuuluvia kansallisia sääntöjä, lakeja ja/tai toimialakohtaisia sopimuksia on noudatettava niissä pohjoismaissa, joissa joutsenmerkitty tuote on myynnissä.

Kyllä _____ Ei _____

- Pakkausten kierrätysjärjestelmiä koskevat sopimus- ja/tai laskukopiot.

Liite nro _____

2.3 Ympäristö- ja laadunvarmistus

K11 Ympäristön- ja laadunvarmistus

Valmistajien, joilla on itsellään tai joiden myyjillä/maahantuojilla on ympäristömerkintälupa, on dokumentoitujen rutiinien ja ohjeiden avulla pyrittävä varmistamaan:

- että ympäristömerkintäkriteerien vaatimuksia noudatetaan
- että vaatimukset ovat tarkistettavissa luvan voimassaoloaikana
- lupaan sisältyvien ympäristömerkittyjen tuotteiden laatutaso
- että yrityksessä on sellainen organisaatorakenne, että se takaa sen, että ympäristömerkintäkriteerien vaatimukset täytetään
- että yrityksessä on henkilö joka pitää yhteyttä Pohjoismaiseen ympäristömerkintään.

Kyllä _____ Ei _____

- Kuvaus siitä, miten ympäristömerkintää koskevia vaatimuksia seurataan, dokumentoidaan ja raportoidaan päivittäisessä tuotannossa.

Liite nro _____

2.4 Markkinointi

K12 Markkinointi

Ympäristömerkittyjä tuotteita on markkinoitava kriteereissä sekä asiakirjassa “Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” olevien sääntöjen mukaisesti.

- ☒ Hakijan ilmoitus, että ympäristömerkintää koskevat säännöt ovat tiedossa liitteen 2 mukaisesti. Tuotteen markkinointia koskevan vastuunjaon kuvaus.

3 Testaus ja tarkistus

3.1 Testaus

Testilaitoksen on oltava puolueeton ja pätevä. Kaikkien mittaustulosten on oltava ympäristömerkintäelimen tarkastettavissa.

Valmistajan oma laboratorio voidaan hyväksyä testien suorituspaikaksi mikäli:

- Valmistajalla on laatujärjestelmä johon sisältyy testaus ja joka on sertifioitu ISO 9001:n tai ISO 9002:n mukaisesti, tai
- Valmistaja pystyy osoittamaan että testaustulokset vastaavat toisiaan, kun ensimmäinen testi suoritetaan puolueettoman testilaitoksen ja valmistajan laboratorion välisenä rinnakaistestinä.

3.2 Valvonta

Tuotteen, jolle on myönnetty ympäristömerkintälupa, voi tarkastaa puolueeton testilaitos. Vastuu tuotteen antamisesta tarkastettavaksi on Pohjoismaisella ympäristömerkinnällä. Tuotteen tarkastus voidaan suorittaa pistokokeena vähittäiskaupassa. Luvanhaltijan on maksettava kulut jos havaitaan että tämä on antanut selvästi virheellisiä tietoja Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle. Muussa tapauksessa Pohjoismainen ympäristömerkintä maksaa kulut.

Rekisteröinti

Rekisteröitäessä lupaa toisessa pohjoismaassa on lähetettävä seuraavat asiakirjat:

Rekisteröintihakemuslomake

* Luvan kopio

* Käyttöohjeet kyseisellä kielellä

* Tuotteiden ja pakkauksien kansallisen kierrätysjärjestelmän rekisteröintinumero tai muu dokumentaatio, joka osoittaa, että kierrätysjärjestelyjä koskevat vaatimukset on täytetty.

Ympäristömerkin muoto

“Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevissa säännöissä” on tarkemmat tiedot ympäristömerkin muotoilusta. Ympäristömerkin ja annetun numeron (tässä kuvassa: 000-000) muodon on oltava seuraava:

Myöntämisperusteiden voimassaoloaika

Nämä Pohjoismaisen ympäristömerkintälautakunnan 9. lokakuuta 2003 hyväksymät myöntämisperusteet ovat voimassa 9. lokakuuta 2006 asti.

Voimassaoloaikana Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta voi tehdä kriteereihin tarkistuksia, selvennyksiä ja/tai lisäyksiä, jonka jälkeen julkaistaan uusi versio. Tämä ei normaalisti aiheuta voimassa olevien lupien uutta käsittelyä.

Pohjoismainen sihteeristö päätti kokouksessaan 9.6.2005 tehdä muutoksen vaatimuskohtaan K7, väriaineet. Kriteerin versionumero on muutoksen jälkeen 1.1.

Pohjoismainen sihteeristö päätti kokouksessaan 29.10.2007 täsmentää mitkä mopin osat huomioidaan mikrokuituosuuden laskennassa kohdassa “Mitkä tuotteet voivat saada Joutsenmerkin?”. Smanaikaisesti lisättiin vaatimus (K9), joka koskee halogenoituja yhdisteiden, väriaineiden ja formadehyvin käyttöä mopin tuki- ja kiinnitysosissa. Kriteerin versionumero on muutosten jälkeen 1.3.

Pohjoismainen sihteeristö päätti kokouksessaan 16. 12.2005 muutamista selvennyksistä kriteerin vaatimukseen, kappale “Mitkä tuotteet voivat saada Joutsenmerkin?”, K3 Käyttöturvallisuus ja K4 Kestävyys ja merkintä. Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta päätti 13. 12.2005 pidentää krikriteerin voimassaoloaika kolmella vuodella. Uusi versio 1.2 on voimassa 31.10.2009 saakka.

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta päätti kokouksessaan 4. marraskuuta 2008 pidentää kriteerin voimassaoloaika 30. kesäkuuta 2011 saakka. Uusi versio on 1.4.

Pohjoismainen sihteeristö päätti kokouksessaan 19.5.2010 pidentää kriteerin voimassaoloaika kahdella kuukaudella 31.12.2011 saakka. Uusi versio on 1.5.

Pohjoismainen sihteeristö päätti kokouksessaan 15.11.2011 pidentää kriteeriä 3 kuukaudella. Uusi versio 1.6 on voimassa 31.3.2012 saakka.

Viimeistään 12 kuukautta ennen päättymispäivää Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta ilmoittaa, mitkä kriteerit ovat tämän jälkeen voimassa.

LIITE 1. Testivaatimukset - puhdistustehokkuus (K1)

1. Puhdistustehokkuus on mitattava objektiivisella laitteella, esim. Dust Detectorilla.
2. Testi on suoritettava asiaan kuuluvalla testipinnalla. Hakijan on ilmoitettava, mitä alustaa on käytetty, alustan kitka sekä selvitetävä, miksi kyseinen alusta on valittu.
3. Jos liinaa on voitava käyttää sekä kuivana että linkokuivana, on dokumentoitava kuivan ja linkokuivan liinan/mopin puhdistustehokkuus.
4. On käytettävä asiaan kuuluvaa likamäärää ja lian koostumusta, eli lattioilla ja kalusteilla normaalisti esiintyvää likaa. Hakijan on kuvattava määrä ja koostumus ja perusteltava valintaa.
5. Puhdistusmenetelmän on oltava asiaan kuuluva, esim. kalustepinnan/lattian tavallinen pyyhkiminen 50 prosentin päällekkäisyydellä. Hakijan on kuvattava puhdistusmenetelmä ja perusteltava valintaa.
6. Testin toistettavuus on dokumentoitava.

Liite 2 - Ympäristömerkittyjen tuotteiden markkinointi

Täten vakuutamme, että tunnemme pohjoismaisen ympäristömerkin käytön säännöt, jotka on kuvattu asiakirjassa "Tuotteiden pohjoismaisen ympäristömerkinnän säännöt".

Täten vakuutamme, että markkinointi tapahtuu yllä olevien sääntöjen mukaisesti.

Me vakuutamme, että tunnemme Mikrokuituliinon ja -moppien myöntämisperusteet.

Vakuutamme, että ympäristömerkittyjä tuotteita markkinoiville yrityksemme työntekijöille tiedotetaan mikrokuituliinon ja -moppien ympäristömerkinnän kriteereistä sekä asiakirjasta "Tuotteiden pohjoismaisen ympäristömerkinnän säännöt".

Paikka ja päiväys

Yritys

Yhteyshenkilö

Puhelin

Markkinointivastaava

Puhelin

Henkilöiden vaihtuessa ympäristömerkintäorganisaatiolle on lähetettävä uusi vakuus.